

Балаклійський ліцей № 1 ім. О.А. Тризни
Балаклійської міської ради Харківської області

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Балаклійського ліцею № 1

ім. О.А. Тризни від 31.08.2023 № 62-ОД

в.о. директора

Людмила ОБІЗНА

ІНСТРУКЦІЯ № 23
з охорони праці
вчителя трудового навчання та технологій

І. Загальні положення

1. Дана інструкція розроблена відповідно до законодавства України по охороні праці і є нормативним документом для вчителя трудового навчання і технологій (далі – вчитель) та встановлює вимоги з охорони праці під час роботи в кабінеті обслуговуючої праці.
2. Ця інструкція є обов'язковою для виконання вчителем під час знаходження в кабінеті трудового навчання та під час проведення робіт на пришкольній ділянці.
3. Робоче місце вчителя не постійне – кабінет трудового навчання та присадибна ділянка.
4. Вчитель може використовувати для забезпечення якості освітнього процесу наступне обладнання: швейні машини, електричні праски, електричні плити, кухонні мийки та кухонне приладдя, швейне та в'язальне приладдя, сільськогосподарський інвентар.
5. Термін роботи вчителя встановлюється тарифікацією вчителя, розкладом уроків та фіксується у журналі.
6. Вчитель здійснює освітній процес за напрямками, зазначеними в «Програмі для загальноосвітніх навчальних закладів з трудового навчання»
7. Працювати в кабінеті трудового навчання має право вчитель, який має спеціальну педагогічну освіту, підтверджену документом встановленої форми (дипломом).
8. Вчитель повинен проходити навчання з питань охорони праці та електробезпеки з наступною перевіркою знань.
9. Учитель дотримується встановленого в закладі режиму праці та відпочинку.
10. Учитель знає правила пожежної безпеки і вміє користуватися первинними засобами пожежогасіння (вогнегасниками).
11. Учитель вміє надавати першу (долікарняну) допомогу. У разі захворювання чи нещасного випадку повинен негайно викликати медичного працівника.
12. Учитель зобов'язаний оперативно повідомляти керівника закладу:
  - про всі недоліки в освітньому процесі, які негативно впливають на здоров'я, а також у випадку ймовірності виникнення аварійної ситуації;
  - про кожний нещасний випадок.
13. Знання і виконання вимог цієї інструкції є посадовим обов'язком учителя, а їх невиконання — порушенням трудової дисципліни, що тягне за собою відповідальність, встановлену чинним законодавством.
14. До небезпечних та шкідливих факторів, що впливають на вчителя обслуговуючої праці відносять:
  - гострі кути інструментів та приладдя;
  - електричний струм;
  - гаряча рідина, електрообладнання та нагрівальні прибори;

– деталі машин, що рухаються.

При неправильному користуванні вищезазначеними предметами, можна отримати травму.

15. Учитель обслуговуючої праці користується спецодягом: косинкою, фартухом, халатом, захисними рукавицями. Взуттям з гумовою підошвою.

16. Учитель обслуговуючої праці дотримується санітарно-гігієнічних правил:

- виконує режим провітрювання кабінету;
- виконує норми освітлення приміщення;
- забезпечує відповідність меблів зросту здобувачів освіти.
- користується спецодягом.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перевірити стан меблів, обладнання, технічних засобів навчання, робочих місць, їх відповідність нормам охорони праці, правилам техніки безпеки й санітарії та гігієни.

2.2. Перевірити справність електричних вимикачів і розеток, а також виключити наявність оголених контактів дротів електромереж.

2.3. Перевірити справність обладнання, пристроїв, наявність захисних засобів, відсутність травмонебезпечних факторів.

2.4. Повідомити керівника або відповідальну посадову особу закладу про несправність обладнання, причини відміни занять у кабінеті.

III. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. **При користуванні електричною плиткою.** Перед вмиканням перевірте справність шнура живлення. Ставте плитку на вогнетривку підставку (цеглу, азбест тощо). Не користуйтеся плиткою, що має відкриту спіраль. Вмикаючи плитку, штепсельну вилку вставляйте в гніздо штепсельної розетки до відказу. Не допускайте вимикання вилки смиканням за шнур. Для приготування їжі на електроплитці користуйтеся тільки емальованим посудом.

3.2. **При користуванні різальними інструментами.** Слідкуйте, щоб діти були максимально обережними. Картоплю необхідно чистити жолобковим ножом, рибу - скребком, м'ясо проштовхувати в м'ясорубку дерев'яним товчачиком. Передавати ножі й виделки тільки ручками вперед. Хліб, гастрономічні вироби, овочі та інші продукти нарізати на обробних дошках, додержуючи правильних прийомів різання. Пальці лівої руки повинні бути зігнуті й розміщені на деякій відстані від леза ножа. Діти повинні бути обережні під час роботи з ручними терками. Міцно тримати оброблювальні продукти (фрукти, овочі і т.д.) не обробляти занадто маленьких частин.

3.3. **При роботі з гарячими рідинами (водою, жиром тощо).** Стежте, щоб під час закипання вміст посудини не виливався через край. При сильному кипінні зменшуйте вогонь або вимикайте плиту. Кришки гарячого посуду беріть рушником і відкривайте від себе. Сковорідку ставте і знімайте чаплією з дерев'яною ручкою.

3.4. **Під час роботи з голками й булавками здобувачам освіти необхідно шити з наперстком.** Зберігайте голки й булавки в певному місці (спеціальній коробці, подушечці тощо), не залишайте їх на робочому місці(столі), ні в якому разі не брати голок, булавок у рот. Не користуватися для шиття іржавою голкою. Викройки і тканини прикріплювати гострими кінцями булавок у напрямі від себе.

3.5. **Під час роботи з ножицями** необхідно зберігати ножиці в певному місці (коробці). Класти їх зімкнутими вістрями від себе і передавати зімкнутими лезами, кільцями вперед.

3.6. **Під час роботи на швейній машині** необхідно перевіряти наявність і справність заземлення електричної швейної машини. Волосся прибирати під косинку. Не нахилитися близько до рухомих частин машини. Не тримати пальці рук біля лапки, щоб не проколоти голкою. Перед зшиванням переконатись у відсутності булавок або голок на лінії шва виробу.

3.7. **Під час роботи з праскою** заборонено залишати ввімкнену в мережу електропраску без нагляду. Вмикати і вимикати праску сухими руками. Ставити праску на азбестову, мармурову або керамічну підставку. Стежте за нормальною роботою праски, про всі несправності повідомляйте адміністрацію. Стежити за тим, щоб підошва праски не доторкувалась до шнура.

Вимикати праску тільки за вилку. У приміщеннях з бетонними підлогами під час прасування обов'язково стійте на гумовому килимку.

3.8. Виконувати тільки ту роботу, яка передбачена розкладом і планом занять.

3.9. Ремонт обладнання виконується спеціально підготовленим персоналом закладу (електромонтером, робітником по обслуговуванню будівлі) При необхідності використання учнями.

3.10. Під час роботи на пришкольній ділянці.

3.10.1. На навчально-дослідній ділянці працюють у спеціальному робочому одязі: халатах, фартухах і рукавичках, а також у відповідному взутті у залежності від виду виконуваних робіт.

3.10.2. При перенесенні загострених знарядь (лопат, граблів, вил) з місця на місце чи з місця зберігання на учбово-дослідну ділянку дотримуватись особливої обережності і правил поведінки: тримати їх строго вертикально, робочою частиною вниз, від себе, щоб уникнути травм самим і не нанести їх оточуючим.

3.10.3. Під час роботи на навчально-дослідній ділянці необхідно звернути увагу на те, що при очищенні ґрунту від сторонніх предметів, що його засмічують (каменів, осколків скла, уламків металу тощо), прополці і висаджені рослин необхідно використовувати лопати, граблі, розрихлювачі, руки при виконанні даних робіт обов'язково повинні бути захищені рукавицями.

3.10.4. При роботі на навчально-дослідній ділянці забороняється використовувати отрутохімікати, інсектициди і гербіциди, використовувати в їжу немиті і незрілі коренеплоди, фрукти і овочі.

3.10.5. На школьній навчально-дослідній ділянці забороняється посадка колючих чагарників, отруйних рослин.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Привести в порядок робоче місце.

4.2. Прибрати в установлені місця наочні посібники, журнал, зошити, інструменти, спецодяг та засоби захисту, інші матеріали.

4.3. Закрити вікна, кватирки, вимкнути світло та електрообладнання, закрити приміщення та здати ключі у місце їх зберігання.

4.4. Повідомити адміністрацією школи про виявлені порушення з охорони праці.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. До аварійних ситуацій відносять:

- коротке замикання електропроводки, займання ізоляції, відключення електроенергії;
- відключення електроенергії;
- травмування;
- прорив трубопроводів;
- пожежа;
- порушення цілісності будівлі.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації негайно повідомте адміністрацію закладу про виникнення аварійної ситуації, її місцезнаходження. Необхідно вжити заходів для збереження життя і здоров'я.

5.3. При пораненні рук чи інших частин тіла або при недомаганнях необхідно припинити роботу і викликати медичну сестру, або швидку медичну допомогу за тел. 103.

5.4. У разі виникнення пожежі або загоряння необхідно:

- покинути приміщення (згідно з Порядком евакуації здобувачів освіти);
- викликати (по можливості) пожежну команду по телефону „101”;
- вимкнути електромережу, освітлення;
- зачинити вікна і двері, щоб вогонь не поширювався в сусіднє приміщення;
- вказати прибулим представниками пожежної команди шляхи до осередку пожежі в приміщенні.

